

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes
aliquot**

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula VI. Ex non ente nihil fir

urn:nbn:de:bsz:31-102400

Major enim non est vera nisi de actu, qui opponitur illi potentia. Cum igitur potentia, de qua hinc sermo est, sit passiva; & verò potentia passivæ opponatur tantum actus formalis, major non erit vera, nisi de actu formali: *Pura potentia passiva est expers omni actus formalis*; & hoc modò minor est falsa. Est enim materia ex suâ naturâ omnis formalis actus expers. Quæ responsio confirmatur, si puram potentiam cum purò actu conferamus. Purus actus non excludit omnem potentiam, sed tantum passivam: stat enim cum activâ, cum *Deus*, qui purus actus est, perfectissimam potentiam activam habeat. Jam quod si purus actus non omnem excludit potentiam, quid mirum, si pura potentia quoque non omnem excludat actum? Manifestum autem est, sermonem esse de *materia primâ*. Nam secunda, ut lignum, lapis &c. intrinsicè & essentialiter aliquam formam habet, sicut apud omnes constat.

REGULA VI.

Ex non ente nihil fit.

I. Ita Aristoteles *IV. Metaph. r. 20. XI. Metaph. cap. V.* & alibi. Sed contra est, quod *Phys. r. 4.* & multis aliis in locis docet, *generationem esse mutationem ex eò, quod non est.* Ex non ente ergò aliquid generatur secundum Aristotelem.

II. Sci

II. Sci
tum ad pr
non est, u
quod hab
ipsum fier
ationem o
Privative
non est ad
derur alio
tentiam a

III. Q
ones, qu
sumò fit
enim pot
tentiâ ge
rentiâ &
non em
lud non
Et hanc
in §. 1. c

IV. C
rò nihil fit
ribus nat
monstra
que eni
per gene
tionem
aliquam
modum

II. Sciendum, *Non ens sumi bifariam quantum ad præsens*: 1. *Negative* pro eò, quod ita non est, ut nec detur aliquod subiectum, quod habeat potentiam ad ipsum, & ex quò ipsum fieri possit: quomodo ante mundi creationem omnes creaturæ erant non entia. 2. *Privative* pro eò, quod quidem non est, quia non est actu, interim est in potentiâ, ita, ut detur aliquod subiectum, quod realem potentiam ad ipsum habeat.

III. Quibus præmissis tres facio conclusiones, quarum I. est: *Ex non ente privative sumto fit aliquid viribus natura*. Ex homine enim potentiâ fit homo actu; ex verme potentiâ generatur vermis actu; sed homo potentiâ & vermis potentiâ non sunt entia: non enim sunt actu; at quod actu non est, illud non est, per Aristotelem IX. *Metaphys.* c. 7. Et hanc conclusionem docuit Aristoteles loco in §. 1. citatò.

IV. Conclusio II. *Ex non ente negative sumto nihil fit per generationem naturalem, sive viribus natura*; id quod ex professò docet & demonstrat Aristoteles I. *Phys.* Quandocunque enim aliquid producitur & fit, sive fiat per generationem naturalem, sive per effectum artis, oportet semper materiam aliquam substerni, ex quâ fiat: quemadmodum ut homo generetur, aut bos, non generatur

u, qui op
ur potens
ra; & verò
um actus
fi de actu
pers omnia
est falsa.
is forma
confirma
actu con
it omnem
stat enim
actus est,
habeat
m exclu
potentiâ
? Mani
emateriâ
lapis &c.
formam

. XI. Me
quod P.
genera
n est. Ex
cundum

II. Sci.

generatur nisi ex semine, ut lectus efficitur aut statua, non efficitur ex ligno aut are.

V. Conclusio III. *Ex non ente negati sumto, aliquid sit per creationem, sive per potentiam Dei.* Cujus conclusionis veritas non solum ex sacris literis constat, sed & ratione Philosophicâ alibi à nobis demonstrata fuit. Notabiliora sunt verba Bonaventuræ II. dist. I. q. I. quando: *cum dicitur, inquit, aliquid ex nihilo fieri, potest intelligi tripliciter, aut enim materialiter, ut ex ferro cultellus; aut causaliter, ut ex patre filius; aut ordinaliter, ut de mane sit meridies. Primis duobus modis verum est, ex nihilo nihil fieri. Tertiò modo verum est, secundum naturam, sed falsum est supra naturam per virtutem infinitam, quæ non indiget fulcimento materiæ. Ita faciliter potest aliquid produci ex nihilo, sicut de aliquo.*

Duplex
I. For
terialis.
dependet
materialis
apta est: q
omnes ma
II. II
hîc est di
mam con
solutum
malis est.
III. Ja
formâ quæ
lis, sive
Quod qu
poni for
ponita.